

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the social Sciences/Personal Computer Plus) การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง ค่าสถิติต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนและการใช้สื่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่คิดว่าควรนำมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ของ อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารับรู้ของ อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ใช่ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารับรู้ ของผู้ผลิตสื่อ

2.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในคำถามปลายเปิด และข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ (ตารางที่ 1)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ (ตารางที่ 2)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ผลิตสื่อ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของ อาจารย์ผู้สอนทัศนศึกษา

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน(N=95)	ร้อยละ
1.	เพศ ชาย	66	69.47
	หญิง	29	30.53
2.	อายุ		
	31 - 35 ปี	7	7.37
	36 - 40 ปี	14	14.74
	41 - 45 ปี	33	34.73
	46 ปีขึ้นไป	41	43.16
3.	วุฒิการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	5.26
	ปริญญาตรี	85	89.48
	สูงกว่าปริญญาตรี	5	5.26
4.	ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และ/หรือศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
	1 - 5 ปี	10	10.53
	6 - 10 ปี	11	11.58
	11 - 15 ปี	7	7.37
	16 - 20 ปี	30	31.57
	21 ปีขึ้นไป	37	38.95
5.	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
	หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา	55	57.89
	อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์	13	13.68
	อาจารย์ผู้สอนทัศนศึกษา	67	70.53
	อื่นๆ	6	6.32
6.	จำนวนคาบที่สอน ต่อ สัปดาห์		
	ต่ำกว่า 10 คาบ	5	5.26
	10 - 15 คาบ	36	37.90
	16 - 20 คาบ	44	46.32
	มากกว่า 21 คาบ	10	10.53

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน(N=95)	ร้อยละ
7.	ปัจจุบันท่านสอนทัศนศิลป์		
	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชา		
	ศป 111 ศิลปะนิยม	11	11.58
	ศป 121 ทฤษฎีสี	10	10.53
	ศป 231 ศิลปะประจำชาติ	6	6.32
	ศป 341 องค์ประกอบศิลป์	13	13.68
	ศป 351 ประวัติศิลปะ	16	16.84
	ศป 461 การเขียนภาพฉาย	3	3.16
	ศป 471 การออกแบบ-เขียนแบบ	11	11.58
	ศป 481 กายวิภาค	8	8.42
	ศ 011 ศิลปะนิยม 1	25	26.32
	ศ 012 ศิลปะนิยม 2	21	22.11
	ศ 013 การออกแบบ 1	37	38.95
	ศ 014 การออกแบบ 2	28	29.47
	ศ 015 จิตรกรรม 1	37	38.95
	ศ 015 จิตรกรรม 2	27	28.42
	ศ 0119 ศิลปะไทย 1	26	27.37
	อื่นๆ	23	24.21
8.	โรงเรียนของท่านเปิดสอนสาขาวิชาศิลปะหัตถกรรมหรือไม่		
	เปิด	23	24.21
	ไม่เปิด	72	75.79
9.	ถ้าเปิดสอนสาขาวิชาศิลปะหัตถกรรม มีการสอนรายวิชา		
	ประวัติศาสตร์ศิลป์หรือไม่		
	มี	11	11.58
	ไม่มี	12	12.63

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน(N=95)	ร้อยละ
10.	จากข้อ 9 มีการเปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมแต่ไม่เปิดสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นเพราะสาเหตุใด	4	4.21
	ผู้เรียนสามารถไปศึกษาเองได้	5	5.26
	รายวิชาอื่นๆในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมมีความสำคัญมากกว่า	6	6.32
	ไม่มีผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์	3	3.16
11.	จากข้อ 8 โรงเรียนของท่าน ไม่เปิดสอน สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม เพราะเหตุใด		
	ผู้สอนในหมวดวิชาศิลปศึกษา(ทัศนศิลป์)มีไม่เพียงพอ	25	26.32
	ผู้เรียนเรียนแล้วไม่สามารถนำไปศึกษาต่อในระดับสูงได้	8	8.42
	โรงเรียนไม่เคยมีการเปิดสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมมาก่อน	14	14.74
อื่นๆ	27	28.42	
12.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การใช้ สื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษาต่อไปนี้		
	สไลด์และเครื่องฉายสไลด์	89	93.69
	สไลด์มัลติวิชชั่น	13	13.68
	แผ่นภาพโปรังแสงและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	84	88.42
	วีดิทัศน์และเครื่องฉายวีดิทัศน์	69	72.63
	ภาพยนตร์	12	12.63
	คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	20	21.05
	ระบบสื่อประสม	21	22.13
	ระบบอินเทอร์เน็ต	10	10.53
	อื่นๆ	3	3.16

จากตารางที่ 1 พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 69.47 เพศหญิงร้อยละ 30.53 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 43.16 อายุ 41-45 ปีร้อยละ 34.73 อายุ 36-40 ปีร้อยละ 14.74 และอายุ 31-35 ปีร้อยละ 7.37 วุฒิมัธยมศึกษา จบปริญญาตรีร้อยละ 89.48 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 5.26 และต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 5.26 ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์หรือสอนวิชาศิลปศึกษา 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.95 16-20 ปีร้อยละ 31.57 6-10 ปีร้อยละ 11.58 1-5 ปีร้อยละ 10.53 1-5 ปี ร้อยละ 10.53 และ 11-15 ปีร้อยละ 7.37 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ร้อยละ 70.53 เป็นหัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษาร้อยละ 57.89 เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ร้อยละ 13.68 และตำแหน่งหน้าที่อื่นๆประกอบร้อยละ 6.32 จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ 16-20 คาบ ร้อยละ 46.32 10-15 คาบร้อยละ 37.90 มากกว่า 21 คาบร้อยละ 10.53 และต่ำกว่า 10 คาบร้อยละ 5.26 รายวิชาที่เปิดสอนในหมวดวิชาศิลปศึกษา(ทัศนศิลป์) คือ การออกแบบ 1 และ จิตรกรรม 1 ร้อยละ 38.95 เท่ากัน ศิลปะไทย 1 ร้อยละ 27.37 ศิลปะนิยม 1 ร้อยละ 26.32 ศิลปะนิยม 2 ร้อยละ 22.11 ประวัติศิลปะ ร้อยละ 16.84 ศิลปะนิยม ร้อยละ 11.58 การออกแบบ จิตรกรรม 2 ร้อยละ 28.42 2 ร้อยละ 29.47 องค์ประกอบศิลป์ ร้อยละ 13.68 การออกแบบ-เขียนแบบ ร้อยละ 11.58 ทฤษฎีสี ร้อยละ 10.53 การยวิภาค ร้อยละ 8.42 และอื่นๆ ร้อยละ 24.21 โรงเรียนของท่านเปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมหรือไม่ เปิดร้อยละ 24.21 ไม่เปิดร้อยละ 75.79 ถ้าเปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมมีการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์หรือไม่ มีร้อยละ 11.58 ไม่มีร้อยละ 12.63 มีการเปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมแต่ไม่มีการเปิดสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นเพราะเหตุใด ผู้เรียนสามารถศึกษาเองได้ร้อยละ 4.21 รายวิชาอื่นๆในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมมีความสำคัญมากกว่าร้อยละ 5.26 ไม่มีผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะร้อยละ 6.32 และสาเหตุอื่นๆร้อยละ 3.16 โรงเรียนของท่านไม่เปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมเพราะเหตุใด ผู้สอนในหมวดวิชาศิลปศึกษา(ทัศนศิลป์)มีไม่เพียงพอร้อยละ 26.32 ผู้เรียนเรียนแล้วไม่สามารถนำไปศึกษาต่อในระดับสูงได้ร้อยละ 8.42 โรงเรียนไม่เคยมีการเปิดสอนสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมมาก่อนร้อยละ 14.74 อื่นๆร้อยละ 3.16 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษาต่อไปนี้ สไลด์และเครื่องฉายสไลด์ ร้อยละ 93.69 แผ่นภาพโปร่งแสงและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะร้อยละ 88.42 วีดิทัศน์และเครื่องฉายวีดิทัศน์ร้อยละ 72.63 ระบบสื่อประสม(Multimedia)ร้อยละ 22.10 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)ร้อยละ 21.05 สไลด์มัลติมีเดียร้อยละ 13.68 ภาพยนตร์ร้อยละ 12.63 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 10.53 และอื่นๆร้อยละ 3.16

ตารางที่ 2 สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน(N=7)	ร้อยละ
1.	เพศ ชาย	5	71.42
	หญิง	2	28.57
2.	อายุ 31 - 35 ปี	1	14.28
	36 - 40 ปี	1	14.28
	46 - 50 ปี	3	42.85
	51 ปีขึ้นไป	2	28.57
3.	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาตรี	1	14.28
	ปริญญาโท	5	71.42
	ปริญญาเอก	1	14.28
4.	ประสบการณ์ทางการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์		
	5 - 10 ปี	3	42.85
	11 - 15 ปี	1	14.28
	21 ปีขึ้นไป	3	42.85
5.	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
	อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์	6	85.71
	นักวิชาการทางศิลปะ	3	42.85
	อื่นๆ	2	28.57
6.	มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษา		
	สไลด์และเครื่องฉายสไลด์	7	100.00
	สไลด์มัลติวีชัน	1	14.28
	แผ่นภาพโปร่งแสงและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	7	100.00
	วีดิทัศน์และเครื่องฉายวีดิทัศน์	7	100.00
	ภาพยนตร์	2	28.57
	คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	1	14.28
	ระบบสื่อประสม	1	14.28
	ระบบอินเทอร์เน็ต	2	28.57

จากตารางที่ 2 พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 71.42 เป็นเพศหญิงร้อยละ 28.57 อายุ 31-35 ปี ร้อยละ 14.28 ระหว่าง อายุ 36-40 ปีร้อยละ 14.28 อายุ 46-50 ปีร้อยละ 42.85 อายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 28.57 และ วุฒิกายการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 14.28 ปริญญาโทร้อยละ 71.42 ปริญญาเอกร้อยละ 14.28 ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ 5-10 ปีร้อยละ 42.85 11-15 ปีร้อยละ 14.28 และ 21 ปีขึ้นไปร้อยละ 42.85 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 85.71 เป็นนักวิชาการทางศิลปะ ร้อยละ 42.85 และอื่นๆร้อยละ 28.57 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ สไลด์และเครื่องฉายสไลด์ร้อยละ 100.00 สไลด์มัลติวิชั่นร้อยละ 14.28 แผ่นภาพโปร่งแสงและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะร้อยละ 100.00 วิดิทัศน์และเครื่องฉายวิดิทัศน์ร้อยละ 100.00 ภาพยนตร์ร้อยละ 28.57 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)ร้อยละ 14.28 ระบบสื่อประสมประสม(Multimedia) ร้อยละ 14.28 และระบบอินเตอร์ เนตร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้ผลิตสื่อ

ลำดับที่	ขอความ	จำนวน(N=8)	ร้อยละ
1.	เพศ ชาย	8	100.00
	หญิง	-	-
2.	อายุ 21 - 30 ปี	-	-
	31 - 40 ปี	3	37.50
	41 - 50 ปี	3	37.50
	51 ปีขึ้นไป	2	25.00
3.	วุฒิการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
	ปริญญาตรี	4	50.00
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	50.00
4.	ประสบการณ์ในการผลิตสื่อ		
	1 - 5 ปี	-	-
	6 - 10 ปี	2	25.00
	11 - 15 ปี	2	25.00
	16 - 20 ปี	1	12.50
	21 ปีขึ้นไป	3	37.50
5.	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์	2	25.00
	นักวิชาการทางศิลปะ(ทัศนศิลป์)	3	37.50
	ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ศิลป์	2	25.00
	ผู้ผลิตสื่อทางศิลปะ	6	75.00
	อื่นๆ	4	50.00
6.	ผลิตสื่อประเภท(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3	37.50
	วารสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์	2	25.00
	สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์	5	62.50
	สไลด์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์	4	50.50

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	ขอความ	จำนวน(N=8)	ร้อยละ
6.	ทำนผลิตสื่อประเภท(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	วิดิทัศน์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3	37.5
	ภาพยนตร์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์	2	25.00
	สื่อทางคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)เกี่ยวกับ- ประวัติศาสตร์ศิลป์	1	12.50
	ซีดีรอม-มัลติมีเดียทางประวัติศาสตร์ศิลป์	-	-
	สื่อทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์	-	-
	อื่นๆ	3	37.50

จากตารางที่ 3 พบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100.00 อายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากัน และ อายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 25.00 วุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 50.00 เท่ากัน ประสบการณ์ในการผลิตสื่อ มีประสบการณ์ 6-10 ปี และ 11-15 ปี ร้อยละ 25.00 เท่ากัน 16-20 ปี ร้อยละ 12.50 21 ปีขึ้นไปร้อยละ 37.50 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 25.00 เป็นนักวิชาการทางศิลปะ(ทัศนศิลป์) ร้อยละ 37.50 ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 25.00 ผู้ผลิตสื่อทางศิลปะ ร้อยละ 75.00 และอื่นๆร้อยละ 50.00 ผลิตสื่อประเภท ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 37.50 วารสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 25.00 สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 62.50 สไลด์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ร้อยละ 50.50 ทำนผลิตสื่อประเภท วิดิทัศน์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 37.5 ภาพยนตร์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 25.00 สื่อทางคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ร้อยละ 12.50 และอื่นๆร้อยละ 37.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีสอนที่นำมาใช้ สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์		ผู้ผลิตสื่อ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	2.63	0.98	2.42	1.29	3.29	1.16
2.	วิธีสอนโดยการบรรยาย ประกอบสไลด์	4.15	0.65	4.14	0.64	4.38	0.69
3.	วิธีสอนโดยการบรรยาย ประกอบวีดิทัศน์	4.20	0.79	4.14	0.35	4.38	0.69
4.	วิธีสอนโดยการบรรยาย ประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง	3.48	0.87	3.57	0.73	3.13	0.78
5.	วิธีสอนโดยการบรรยาย ประกอบภาพโปสเตอร์	3.32	0.86	3.14	0.35	2.88	0.60
6.	วิธีสอนโดยการบรรยาย ประกอบการวาดภาพบน กระดาน	2.57	0.89	2.71	0.88	1.88	0.93
7.	วิธีสอนโดยแจกเอกสาร ประกอบการบรรยาย	3.77	0.79	2.85	0.83	3.13	0.60
8.	วิธีสอนโดยการอภิปราย และซักถาม	3.94	0.82	4.00	0.53	4.00	0.70
9.	วิธีสอนโดยการสอนแบบ สืบสอบ	3.35	0.93	4.00	0.53	3.63	0.70
10.	วิธีสอนโดยให้หัวข้อไปค้นคว้า แล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.03	0.79	4.00	0.53	3.50	1.00
11.	วิธีสอนโดยทัศนศึกษานอก สถานที่	4.31	0.88	4.86	0.35	4.27	0.93
12.	วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์	3.67	0.88	3.71	0.45	3.38	0.70
13.	วิธีสอนโดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.75	0.79	4.28	0.70	3.50	1.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์		ผู้ผลิตสื่อ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	วิธีสอนโดยการคู่มือทัศนศิลป์แล้ว อภิปรายร่วมกัน	4.04	0.86	4.42	0.72	4.25	0.66
15.	วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (CAI)	3.55	1.01	4.00	0.75	3.62	1.32
16.	วิธีสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม (Multimedia)	3.63	0.98	4.42	0.73	3.88	0.78
17.	วิธีสอนโดยการค้นคว้าทาง ระบบอินเทอร์เน็ต	3.66	1.10	4.28	0.88	3.13	1.45
ค่าเฉลี่ย		3.66	0.99	3.82	0.96	3.53	1.09

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีสอนที่นำมาใช้ สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิธีสอนมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น วิธีสอนแบบบรรยาย บรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง บรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ บรรยายประกอบวาดภาพบนกระดาน และแบบสืบสอบ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิธีสอนมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ ทัศนศึกษานอกสถานที่ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ การคู่มือทัศนศิลป์แล้วอภิปรายร่วมกัน การใช้ระบบสื่อประสม แบบคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต บรรยายประกอบสไลด์ คู่มือทัศนศิลป์ประกอบการอภิปรายและซักถาม แบบสืบสอบ ให้อำนาจไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ฉายภาพยนตร์ และบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง และวิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์

การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน และวิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด คือ การบรรยาย

ผู้ผลิตสื่อ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิธีสอนมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ยกเว้น วิธีสอนแบบคิดวิเคราะห์ ฉายภาพยนตร์ การบรรยาย การค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง และที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ วิธีการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน

ตอนที่ 2 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้
ดังตารางที่ 5 ถึง 12 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้
แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์
และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	3.11	0.93	3.28	1.16
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.89	0.64	4.14	0.64
3.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	4.02	0.75	4.42	0.49
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์	3.48	0.72	3.43	0.90
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.42	0.77	3.43	0.90
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.83	0.87	2.71	1.03
7.	วิธีสอนโดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.63	0.78	2.86	0.99
8.	วิธีสอนโดยการอภิปราย และซักถาม	3.99	0.76	3.57	0.90
9.	วิธีสอนโดยการสอนแบบสืบสอบ	3.62	0.86	3.57	0.90
10.	วิธีสอนโดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.16	0.79	3.57	0.90
11.	วิธีสอนโดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.43	0.80	4.57	0.49
12.	วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์	3.67	0.77	3.86	0.83
13.	วิธีสอนโดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.87	0.86	4.14	0.35
14.	วิธีสอนโดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.38	0.74	4.14	0.35
15.	วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.79	0.79	4.00	0.76
16.	วิธีสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.93	0.77	4.29	0.70
17.	วิธีสอนโดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.80	0.91	4.42	0.49
ค่าเฉลี่ย		3.76	0.89	3.79	0.98

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้เกิดความรู้ พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น วิธีสอนบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง บรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ และบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ ทัศนศึกษานอกสถานที่ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย และวิธีสอนการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์
และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	3.06	1.04	2.85	0.99
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.65	0.75	3.57	1.18
3.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.73	0.89	3.57	1.18
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์	3.33	0.73	2.86	1.24
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.30	0.77	2.86	0.83
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.84	0.90	2.86	0.99
7.	วิธีสอนโดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.32	0.99	2.43	0.90
8.	วิธีสอนโดยการอภิปรายและซักถาม	4.09	0.71	4.14	0.83
9.	วิธีสอนโดยการสอนแบบสืบสอบ	3.97	0.80	4.14	0.83
10.	วิธีสอนโดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.16	0.72	3.86	0.83
11.	วิธีสอนโดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.26	0.78	4.57	0.49
12.	วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์	3.46	0.79	3.43	0.90
13.	วิธีสอนโดยวิธีคิดวิเคราะห์	4.22	0.71	3.43	1.18
14.	วิธีสอนโดยการคู่วิดีทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.30	0.73	4.43	0.49
15.	วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.59	0.85	3.57	0.49
16.	วิธีสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.84	0.85	3.57	0.49
17.	วิธีสอนโดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.62	0.94	3.57	0.49
ค่าเฉลี่ย		3.68	0.93	3.57	0.49

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยาย และบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ ทัศนศึกษานอกสถานที่ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ การคู่วิดีทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน การอภิปรายและการซักถาม แบบสืบสอบ การให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน การบรรยายประกอบสไลด์ การบรรยายประกอบวีดิทัศน์ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้ระบบสื่อประสม และการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ แบบคิดวิเคราะห์ การฉายภาพยนตร์ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การประกอบการวาดภาพบนกระดาน การใช้แผ่นภาพโปสเตอร์ และบรรยาย วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย

ตารางที่ 7 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์
และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอน โดยการบรรยาย	2.79	1.04	2.29	0.69
2.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.89	0.80	3.86	0.64
3.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	4.09	0.75	4.00	0.76
4.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง	3.50	0.75	3.00	0.76
5.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.31	0.79	3.00	0.00
6.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	3.00	0.87	3.00	0.93
7.	วิธีสอน โดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.34	0.85	2.57	0.73
8.	วิธีสอน โดยการอภิปรายและซักถาม	3.90	0.82	3.43	0.90
9.	วิธีสอน โดยการสอนแบบสืบสอบ	3.63	0.86	3.57	0.73
10.	วิธีสอน โดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	3.92	0.82	3.14	0.35
11.	วิธีสอน โดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.37	0.78	4.86	0.35
12.	วิธีสอน โดยการฉายภาพยนตร์	3.84	0.79	4.00	0.76
13.	วิธีสอน โดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.74	0.89	3.57	0.73
14.	วิธีสอน โดยการดูวีดิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.26	0.73	4.14	0.64
15.	วิธีสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.93	0.82	4.00	0.76
16.	วิธีสอน โดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.09	0.80	4.29	0.70
17.	วิธีสอน โดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.91	0.91	4.43	0.49
ค่าเฉลี่ย		3.74	0.93	3.59	0.95

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นวิธีสอนโดยการแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน และวิธีสอนแบบบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อวิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การคู่วิดีทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน การใช้ระบบสื่อประสม การบรรยายประกอบวีดิทัศน์ การฉายภาพยนตร์ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การบรรยายประกอบสไลด์ การคิดวิเคราะห์ และวิธีสอนแบบสลับสออบ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ การอภิปรายและซักถาม การให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรเจกต์ การบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน และการแจกเอกสารประกอบการบรรยาย วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ วิธีสอนแบบบรรยาย

ตารางที่ 8 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์
แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์
และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	2.86	1.04	2.14	1.12
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.53	0.94	2.86	0.99
3.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.74	0.91	3.14	0.99
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง	3.36	0.75	2.86	0.99
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.08	0.82	2.57	0.73
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.76	0.93	2.57	1.04
7.	วิธีสอนโดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.29	0.87	2.57	0.73
8.	วิธีสอนโดยการอภิปรายและซักถาม	3.72	0.74	3.86	0.83
9.	วิธีสอนโดยการสอนแบบสืบสอบ	3.78	0.87	4.14	0.83
10.	วิธีสอนโดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.08	0.72	3.86	0.83
11.	วิธีสอนโดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.01	0.91	3.86	0.64
12.	วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์	3.52	0.78	2.86	0.83
13.	วิธีสอนโดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.92	0.85	3.71	0.88
14.	วิธีสอนโดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.13	0.71	4.00	0.75
15.	วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.82	0.83	3.43	0.90
16.	วิธีสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.86	0.83	3.71	0.69
17.	วิธีสอนโดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.80	0.95	4.00	0.53
ค่าเฉลี่ย		3.60	0.94	3.30	1.04

จกตารางที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริม
การศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยาย และการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ยกเว้น วิธีสอนแบบสอบสวนสืบสวน การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายและซักถาม การให้หัวข้อไปค้นคว้าและอภิปรายร่วมกัน การใช้ระบบสื่อประสม แบบคิดวิเคราะห์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และวิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ วิธีสอนแบบบรรยาย

ตารางที่ 9 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	2.84	0.98	2.28	0.88
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.34	0.79	3.00	0.92
3.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.53	0.88	3.28	1.03
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง	3.24	0.78	2.71	1.03
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.12	0.77	2.71	0.88
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.76	0.81	2.71	1.16
7.	วิธีสอน โดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.34	0.89	2.71	0.88
8.	วิธีสอน โดยการอภิปรายและซักถาม	3.90	0.77	3.57	0.72
9.	วิธีสอน โดยการสอนแบบสืบสอบ	3.76	0.79	4.14	0.83
10.	วิธีสอน โดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.15	0.74	4.00	0.75
11.	วิธีสอน โดยทัศนศึกษานอกสถานที่	3.98	0.85	4.14	1.35
12.	วิธีสอน โดยการฉายภาพยนตร์	3.59	0.76	2.85	0.83
13.	วิธีสอน โดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.98	0.80	4.00	0.75
14.	วิธีสอน โดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.06	0.69	3.42	1.04
15.	วิธีสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.83	0.84	4.14	0.63
16.	วิธีสอน โดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.91	0.88	4.14	0.35
17.	วิธีสอน โดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.95	0.84	4.42	0.49
	ค่าเฉลี่ย	3.60	0.92	3.42	1.11

ขกตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักหาคำตอบได้ด้วยตนเอง พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนบรรยายประกอบสไลด์ การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยาย และการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางคานประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ยกเว้น วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การใช้ระบบสื่อประสม การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบสืบสอบ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน แบบคิดวิเคราะห์ การอภิปรายและการซักถาม และวิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ วิธีสอนแบบบรรยาย

ตารางที่ 10 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอน โดยการบรรยาย	2.94	0.97	2.66	0.74
2.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.61	0.74	3.42	0.72
3.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.68	0.86	3.57	1.17
4.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง	3.42	0.76	2.71	1.03
5.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.16	0.82	2.85	0.83
6.	วิธีสอน โดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.84	0.87	2.71	1.16
7.	วิธีสอน โดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.33	0.88	2.71	1.16
8.	วิธีสอน โดยการอภิปรายและซักถาม	3.84	0.77	3.57	0.72
9.	วิธีสอน โดยการสอนแบบสืบสอบ	3.75	0.85	3.57	0.72
10.	วิธีสอน โดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.06	0.78	3.57	0.72
11.	วิธีสอน โดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.25	0.72	4.42	0.72
12.	วิธีสอน โดยการฉายภาพยนตร์	3.36	0.82	3.28	1.03
13.	วิธีสอน โดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.99	0.81	3.85	0.63
14.	วิธีสอน โดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.01	0.72	3.71	0.45
15.	วิธีสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.75	0.82	4.14	0.63
16.	วิธีสอน โดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.81	0.81	4.00	0.53
17.	วิธีสอน โดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.83	0.92	4.21	0.55
ค่าเฉลี่ย		3.64	0.90	3.47	1.02

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น วิธีสอนบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ วิธีการบรรยาย และการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนโดยการบรรยาย การบรรยายประกอบสไลด์ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย การฉายภาพยนตร์ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	2.82	1.00	2.14	0.98
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.12	1.07	2.57	1.04
3.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.21	1.43	2.71	1.16
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง	3.11	0.92	2.42	1.04
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.07	0.87	2.42	0.90
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.75	0.83	2.57	1.04
7.	วิธีสอนโดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.11	0.99	2.28	0.88
8.	วิธีสอนโดยการอภิปรายและซักถาม	3.76	0.89	4.00	0.75
9.	วิธีสอนโดยการสอนแบบสืบสอบ	3.61	0.89	3.85	0.83
10.	วิธีสอนโดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	4.13	0.78	4.00	0.92
11.	วิธีสอนโดยทัศนศึกษานอกสถานที่	4.09	0.88	4.28	0.70
12.	วิธีสอนโดยการฉายภาพยนตร์	3.25	0.95	2.57	0.72
13.	วิธีสอนโดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.80	0.84	3.28	1.03
14.	วิธีสอนโดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.19	0.70	4.00	0.75
15.	วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.55	0.83	2.42	1.04
16.	วิธีสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.67	0.84	2.71	1.27
17.	วิธีสอนโดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.59	0.93	3.28	1.27
ค่าเฉลี่ย		3.48	0.99	3.03	1.20

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนโดยการบรรยาย การบรรยายประกอบสไลด์ การบรรยายประกอบวีดิทัศน์ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบวาดภาพบนกระดาน แจกเอกสารประกอบการบรรยาย และการฉายภาพยนตร์ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ ทัศนศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายและซักถาม การคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน การให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน และแบบสืบสอบ วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ การคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การบรรยายประกอบวีดิทัศน์ การใช้สื่อประสม การฉายภาพยนตร์ การบรรยายประกอบสไลด์ และการบรรยายประกอบวาดภาพบนกระดาน วิธีสอนที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปร่งแสง การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ แจกเอกสารประกอบการบรรยาย และวิธีการบรรยาย

ตารางที่ 12 วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ข้อที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	วิธีสอนโดยการบรรยาย	3.13	0.99	2.71	0.69
2.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบสไลด์	3.43	0.90	3.57	0.72
3.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบวีดิทัศน์	3.69	0.90	3.66	0.74
4.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบแผ่นภาพโปรงแสง	3.45	0.90	3.28	0.88
5.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์	3.25	0.80	2.85	0.83
6.	วิธีสอนโดยการบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน	2.82	0.87	3.14	1.12
7.	วิธีสอน โดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย	3.28	0.95	2.71	0.88
8.	วิธีสอน โดยการอภิปรายและซักถาม	3.69	0.86	3.57	0.72
9.	วิธีสอน โดยการสอนแบบสืบสอบ	3.66	0.97	3.85	0.83
10.	วิธีสอน โดยให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน	3.80	0.92	3.42	0.90
11.	วิธีสอน โดยทัศนศึกษานอกสถานที่	3.92	0.90	4.14	0.83
12.	วิธีสอน โดยการฉายภาพยนตร์	3.36	0.80	3.00	0.53
13.	วิธีสอน โดยวิธีคิดวิเคราะห์	3.83	0.84	4.00	0.75
14.	วิธีสอน โดยการคู่วิทัศน์แล้วอภิปรายร่วมกัน	4.07	0.77	4.00	0.75
15.	วิธีสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.73	0.86	3.71	0.69
16.	วิธีสอน โดยใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.76	0.76	3.71	0.69
17.	วิธีสอน โดยการค้นคว้าทางระบบอินเทอร์เน็ต	3.58	0.90	4.14	0.63
ค่าเฉลี่ย		3.56	0.93	3.47	0.94

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ พบว่า

อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนบรรยายประกอบสไลด์ การฉายภาพยนตร์ แจกเอกสารประกอบการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ และวิธีสอนโดยการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น วิธีสอนโดยการบรรยาย การบรรยายประกอบแผ่นภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ การบรรยายประกอบการวาดภาพบนกระดาน การแจกเอกสารประกอบการบรรยาย ให้หัวข้อไปค้นคว้าแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน และการฉายภาพยนตร์ เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับความคิดเห็นของผู้ผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ในเรื่องของสื่อ
ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศึกษาเรียนรู้ ดังตารางที่
13 ถึง 20

ตารางที่ 13 สื่อที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	4.38	0.86	เห็นด้วยมาก
2.	ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย	3.88	0.78	เห็นด้วยมาก
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	3.38	0.48	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.50	0.70	เห็นด้วยมาก
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	4.25	0.43	เห็นด้วยมาก
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	4.50	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	4.13	0.60	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	4.00	0.50	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	4.13	1.36	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.38	0.70	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	4.00	1.32	เห็นด้วยมาก
	ค่าเฉลี่ย	4.04	0.92	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 13 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชา
ประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย เห็นด้วยใน
ระดับมากที่สุด และการใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 14   สื่อที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.62	0.86	เห็นด้วยมาก
2.	ใช้ออกสารประกอบการบรรยาย	3.25	0.83	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	3.25	0.43	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.38	0.86	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.62	0.70	เห็นด้วยมาก
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	3.75	0.43	เห็นด้วยมาก
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	4.13	0.60	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.62	0.48	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	4.00	1.00	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.25	0.66	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	3.88	0.93	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย		3.70	0.80	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 14 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย และใช้ออกสารประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 15 สื่อที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	2.88	1.27	เห็นด้วยปานกลาง
2.	ใช้ออกสารประกอบการบรรยาย	2.62	0.86	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	3.63	0.70	เห็นด้วยมาก
4.	ใช้แผ่นภาพโปรังแสงประกอบการบรรยาย	3.75	0.83	เห็นด้วยมาก
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	4.25	0.43	เห็นด้วยมาก
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	4.38	0.48	เห็นด้วยมาก
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	4.38	0.70	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	4.13	0.78	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	4.25	1.30	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.38	0.99	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	4.25	1.30	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย		3.90	1.10	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 15 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ และใช้ออกสารประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 สื่อที่ส่งเสริมการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.00	0.87	เห็นด้วยปานกลาง
2.	ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย	2.71	1.03	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	3.00	1.00	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.13	1.17	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.75	0.83	เห็นด้วยมาก
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	3.88	1.05	เห็นด้วยมาก
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	4.00	1.00	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.75	1.09	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	4.00	1.22	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.25	1.30	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	4.13	1.27	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย		3.61	1.20	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 16 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ส่งเสริมการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย ใช้แผ่นภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย และใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 17   สื่อที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.75	0.83	เห็นด้วยมาก
2.	ใช้ออกสารประกอบการบรรยาย	3.25	0.97	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	2.88	0.78	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.00	0.70	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.25	0.97	เห็นด้วยปานกลาง
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	3.25	0.66	เห็นด้วยปานกลาง
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	3.88	0.93	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.69	0.92	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	3.62	1.32	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	4.00	1.22	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	4.25	1.30	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย		3.53	1.07	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 17 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การใช้เอกสารประกอบการบรรยาย ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย และการใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 18   สื่อที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.13	1.05	เห็นด้วยปานกลาง
2.	ใช้ออกสารประกอบการบรรยาย	3.00	0.70	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	2.88	0.78	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	2.75	0.83	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.50	1.00	เห็นด้วยมาก
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	3.75	1.20	เห็นด้วยมาก
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	3.75	1.39	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.62	1.22	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	3.88	1.27	เห็นด้วยมาก
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.88	1.27	เห็นด้วยมาก
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	4.13	1.27	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย		3.48	1.19	เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 18 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้น การใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ การใช้ออกสารประกอบการบรรยาย การใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย และ การใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 19 สื่อที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น
โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	2.62	0.86	เห็นด้วยปานกลาง
2.	ใช้ออกสารประกอบการบรรยาย	2.50	0.70	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	2.88	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.00	1.00	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.00	1.12	เห็นด้วยปานกลาง
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	2.88	1.05	เห็นด้วยปานกลาง
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	4.13	1.05	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.13	1.17	เห็นด้วยปานกลาง
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	2.50	1.58	เห็นด้วยปานกลาง
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	2.75	1.48	เห็นด้วยปานกลาง
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	2.25	1.40	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย		2.92	1.25	เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 19 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ยกเว้น การใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย เห็นด้วยในระดับมาก และการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เห็นด้วยในระดับน้อย

ตารางที่ 20 สื่อที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	ใช้ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	3.13	0.33	เห็นด้วยปานกลาง
2.	ใช้อเอกสารประกอบการบรรยาย	3.00	0.50	เห็นด้วยปานกลาง
3.	ใช้ภาพโปสเตอร์ประกอบการบรรยาย	3.13	0.33	เห็นด้วยปานกลาง
4.	ใช้แผ่นภาพโปร่งแสงประกอบการบรรยาย	3.13	0.59	เห็นด้วยปานกลาง
5.	ใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย	3.13	0.78	เห็นด้วยปานกลาง
6.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย	3.37	0.70	เห็นด้วยปานกลาง
7.	ใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย	3.75	0.97	เห็นด้วยมาก
8.	ใช้ภาพยนตร์	3.56	0.96	เห็นด้วยมาก
9.	ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI)	3.13	1.36	เห็นด้วยปานกลาง
10.	ใช้ระบบสื่อประสม(Multimedia)	3.38	1.21	เห็นด้วยปานกลาง
11.	ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	2.88	1.54	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย		3.19	1.01	เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 20 ผู้ผลิตสื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ยกเว้น การใช้วีดิทัศน์ประกอบการอภิปราย และใช้ภาพยนตร์ เห็นด้วยในระดับมาก

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสื่อการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอน วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ

ลำดับที่	ข้อความ	อาจารย์ผู้สอน ทัศนศิลป์		ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ศิลป์		ผู้ผลิตสื่อ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์	4.60	0.59	4.00	0.75	4.63	0.69
2.	เอกสารประกอบการสอน	4.56	0.58	4.00	0.75	4.25	0.66
3.	ภาพโปสเตอร์	3.95	0.96	3.71	0.45	3.50	1.00
4.	สไลด์	4.45	0.76	5.00	0.00	4.50	0.70
5.	สไลด์มัลติวิชั่น	4.35	0.71	4.28	0.88	4.13	1.05
6.	แผ่นภาพโปร่งแสง	3.94	0.84	4.39	0.41	3.50	0.87
7.	วีดิทัศน์	4.41	0.69	4.57	0.49	4.38	0.70
8.	ภาพยนตร์	4.03	0.93	4.71	0.45	3.75	1.30
9.	คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.94	0.94	4.42	0.72	4.13	1.70
10.	ระบบสื่อประสม (Multimedia)	4.04	0.88	4.28	0.69	4.25	1.09
11.	ระบบอินเทอร์เน็ต	3.88	1.07	4.57	0.49	3.62	1.22
	ค่าเฉลี่ย	4.19	0.87	4.32	0.76	4.05	1.05

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ พบว่า

อาจารย์ระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ และเอกสารประกอบการสอน มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การใช้สไลด์ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ และระบบอินเทอร์เน็ต มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ผู้ผลิตสื่อ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ มีความเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ตำราหรือหนังสือทางประวัติศาสตร์ศิลป์ และสไลด์ มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดความเรียงตามลำดับความถี่
ข้อเสนอแนะของอาจารย์ระดับมัธยม อาจารย์ระดับอุดมศึกษา และผู้ผลิตสื่อ
จากแบบสอบถามปลายเปิดในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนที่ท่านคิดว่านำมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

1.1 อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์

- ควรให้มีการไปทัศนศึกษานอกสถานที่หรือรับจากประสบการณ์ตรง แล้ว
ใช้กระบวนการตั้งสมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อสรุปร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน เพื่อให้นักเรียน
รู้จักคิด เข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น (8)

- สอนเรื่องใกล้ตัวนักเรียนก่อนเรื่องไกลตัว (7)

- เชิญวิทยากรมาบรรยาย (6)

- ควรใช้วิธีสอนผสมผสานหลายวิธี ซึ่งจะลดความเบื่อหน่าย แต่ทั้งนี้ขึ้น
อยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบกับความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก (5)

- นักเรียนระดับมัธยมปลายมีความตื่นตัวในการเรียนมากขึ้น มีความพร้อม
ที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ ควรให้มีสื่อที่น่าสนใจ ภาพชัดเจน (5)

- เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (3)

- ให้กิจกรรมเสริมโดยปฏิบัติงานให้ตรงตามลัทธิเพื่อความเข้าใจลึกซึ้ง

(1)

- เชิญบุคลากรในท้องถิ่นที่เป็นศิลปินพื้นบ้าน นำเสนอผลงาน และ
สัมภาษณ์ (1)

1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

- ควรใช้วิธีสอนหลายรูปแบบ ถ้าเห็นว่าผู้เรียนเกิดความเบื่อซ้ำซาก
ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบใหม่หรือเก่า (1)

- จากผลงานการวิจัยทางศิลปศึกษา พบว่า วิธีสอนแบบผสมผสานก็เป็นวิธีที่
ใช้ได้ผลดี เช่น บรรยายประกอบสไลด์กับการบรรยายประกอบวีดิทัศน์ กับการอภิปรายซักถามกับ
การทัศนศึกษานอกสถานที่ (1)

- เนื้อหากับวิธีสอนควรจะสอดคล้องกัน (1)

- ควรใช้เวลาออกเหนือจากชั่วโมงเรียน ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าจากภาย
นอก เช่น ไปคัดลอกงานศิลปะ ค้นคว้าจากสื่อชนิดอื่นๆ เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ (1)

1.3 ผู้ผลิตสื่อ

- การสอนควรมุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานและเป็นไปด้วยเหตุผลที่อธิบายด้วยระบบคิดที่เป็นแบบวิทยาศาสตร์มากกว่าสอนค่านิยมค่า ความสวยงาม (1)
- ควรสอนให้เป็นที่ไปในการหาคำตอบ คำอธิบายว่า ทำไม เป็นเช่นนั้น เป็นสำคัญ (1)

2. วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้

2.1 อาจารย์ระดับมัธยม

- ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ศิลป์แก่ครูผู้สอน (6)
- การใช้สื่อการสอนหลายหลากรูปแบบทำให้ครูไม่สามารถเตรียมการได้ เพราะครูไม่มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวยังมีหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนอีกมาก และส่วนใหญ่ก็ยังอิงงใช้สไลด์และหนังสือที่มีอยู่ในปัจจุบัน (5)
- ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนจะใช้สื่อที่มีอยู่แล้วและสะดวกต่อการใช้ คือ แผ่นใส สไลด์ และหนังสือ (4)
- ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงมากที่สุดจะช่วยให้การเรียนรู้ได้โดยการสังเกตจะทำให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยสามารถนำไปตั้งข้อสมมติฐาน หาเหตุผล เปรียบเทียบ และวิเคราะห์ข้อมูลเกิดแก่ตัวผู้เรียนได้ดีกว่าการเห็นภาพนิ่งหรือเพียงคำบรรยายหรืออภิปราย (4)
- ควรสอนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์เพื่อให้สามารถคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงแนวคิดของครูรุ่นก่อนกับคนในยุคปัจจุบันถึงการพัฒนารูปแบบทางศิลปกรรมด้านต่างๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล (3)
- สื่อที่ดีที่สุดคือ แผ่นใส สไลด์ วิดิทัศน์ แจกเอกสาร และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย และฝึกวิธีการสอนแบบสืบสวน (3)
- ควรมีการประเมินผลก่อนเรียน (2)
- ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดของโรงเรียนหรือหอสมุดแห่งชาติ หรือหัดฝึกจากอินเทอร์เน็ต(ถ้าโรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้) และจากรายการโทรทัศน์ (2)
- เน้นให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำ (2)
- ให้นักเรียนค้นคว้าตามหัวข้อและจัดทำเป็นภาพนิ่งหรือวิดิทัศน์ (2)

- วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาที่นักเรียนไทยทุกคนควรได้ศึกษา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมนี้ไว้ และควรให้จัดไว้ในหลักสูตรเหมือนวิชาพุทธศาสนาที่ทุกคนต้องเรียน (2)

- สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (1)

2.2 ผู้เชี่ยวชาญทางค่านประวัติศาสตร์ศิลป์

- ควรมีการส่งเสริมใช้สื่อทั้งเก่าและใหม่ทั้งในและนอกเวลาเรียน เพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กว้างขึ้น (2)

- ถ้าครูมีคุณภาพในการบรรยาย การบรรยายประกอบสื่อก็สามารถสร้างการเรียนรู้ที่ดี แต่ถ้าครูไม่มีความสามารถสื่อที่นำมาใช้ก็ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ถ้าครูมีความสามารถในการสอน สื่อจะเป็นเรื่องสำคัญน้อยกว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับการสอนที่ดี (2)

- ควรลองวิธีให้เห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ในชีวิตหรืออนาคต และควรเน้นคุณค่าในด้านการรับรู้ทางการเห็นต่างๆ ให้มาก (1)

- ควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเชิงความซาบซึ้งมากกว่าสอนให้แต่ความรู้ (1)

3. สื่อที่ใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้ผลิตสื่อ

- การสอนให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู อุปกรณ์การสอน ตำราหรือหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ มีให้พร้อมหรือครบตามหลักสูตรเป็นสำคัญ (1)

- การใช้สื่อทุกรูปแบบไม่ว่ารูปแบบใดก็มีข้อดีข้อเสียทุกตัว แต่สิ่งที่สื่อขาดไปก็คือควรให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาและสัมผัสกับของจริง เช่น ไปทัศนศึกษา จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น (1)

4. สื่อที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์

4.1 อาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์

- หน่วยงานควรสนับสนุนให้มีการใช้สื่อใหม่มากขึ้น และควรได้มีการพัฒนาสื่อที่มีอยู่ให้มีการนำมาใช้มากขึ้น และสถานศึกษาควรเป็นผู้จัดหาสื่อให้ (5)

- มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสือหรือตำราทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ยังขาดแคลนอยู่มาก (4)

- ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจอย่างแท้จริงว่า ศิลปะคืออะไร จึงควรให้การสนับสนุนในเรื่องของสื่อที่เป็นคอมพิวเตอร์ สื่อประสม และอินเตอร์เน็ตมาใช้สอนในหมวดศิลปะ (3)

- สื่อเก่าและสื่อใหม่เป็นสื่อที่ดีมาก แต่ควรดูความพร้อมของโรงเรียนและครูผู้สอน (2)

- วิจัยแล้วควรนำออกเผยแพร่ และนำมาทดลองใช้ (1)

- ในการสอนวิชาเชิงทฤษฎีจะช่วยผ่อนคลายการเรียนรู้ได้โดยการให้งานปฏิบัติมาประกอบการเรียนเป็นบางครั้ง และให้เด็กได้มีโอกาสอภิปรายและวิจารณ์ โดยครูจะต้องเป็นผู้ช่วยสรุปและให้เหตุผลประกอบ (1)

- ตำราหรือเอกสารที่นำออกใช้ ควรได้รับการตรวจสอบหรือได้ข้อมูลตรงกัน (1)

4.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

- หุ่นจำลองหรือรูปจำลองเหมาะสำหรับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ เพราะ เป็นรูปทรงสามมิติเห็นและสัมผัสได้ ซึ่งมีความสำคัญรองจากการไปทัศนศึกษา (2)

- ควรผสมผสานสื่อหลายๆประเภทจะดีที่สุด สื่อทุกสื่อถ้าผลิตอย่างดีจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ ยกเว้นหนังสือ เพราะผู้เรียนศิลปะไม่ชอบที่จะอ่านหนังสือ (1)

- การใช้ตำราเรียนเป็นการสร้างผลในมุมมองกว้าง ควรเน้นการเห็นและรับรู้ในขณะที่สอนมากกว่า (1)

- สื่อเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้วิธีสอนมีการสอนสบายขึ้นแต่สื่อไม่ใช่ตัวความรู้ที่แท้จริง (1)

4.3 ผู้ผลิตสื่อ

- การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาสื่อชนิดเดียวจะสอนให้เกิดคุณภาพได้ทั้งหมด ทั้งๆที่เป็นสื่อคุณภาพก็ตาม (1)

- การใช้สื่อการสอนให้ได้ผล ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสื่อว่าเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติ คุณภาพตรงกับเนื้อหาวิชา และสามารถสื่อความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพียงใดด้วย (1)

- การนำสื่อมาประกอบการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะรู้จักนำสื่อมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด (1)

สรุปข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ จากแบบสอบถามปลายเปิด

วิธีสอนที่ควรนำมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานและเป็นไปด้วยเหตุผลที่อธิบายได้ด้วยระบบการคิดที่เป็นแบบวิทยาศาสตร์มากกว่าการสอนแต่ด้านคุณค่าความงาม และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ไปศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ เกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของงานศิลปกรรมนั้นๆ และควรสอนเรื่องใกล้ตัวไปหาไกลตัวนักเรียน เนื้อหากับวิธีสอนควรสอดคล้องกัน และควรเชิญวิทยากรในท้องถิ่นที่เป็นศิลปินพื้นบ้านมาบรรยายนำเสนอผลงานและสัมภาษณ์ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อที่น่าสนใจ ภาพชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้กิจกรรมเสริมโดยปฏิบัติงานให้ตรงตามเนื้อหาที่เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจมากขึ้น เช่น คัดลอกงานศิลปะสมัยต่างๆ แล้วร่วมกันอภิปราย เป็นต้น

วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาศึกษาเรียนรู้โดยวิธีการบรรยาย ผู้สอนจะต้องมีมีคุณภาพในการบรรยายการบรรยายประกอบสื่อจึงจะสามารถสร้างการเรียนรู้ที่ดี แต่ถ้าครูไม่มีความสามารถแน่นอนสื่อดีก็ไม่สามารถสร้างการเรียนรู้และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ สื่อเป็นเรื่องสำคัญน้อยกว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับการสอนที่ดี ควรเน้นคุณค่าการรับรู้ทางการเห็นต่างๆ ให้มาก และควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงความซาบซึ้งมากกว่าสอนให้แต่ความรู้ ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ศิลป์แก่ครูผู้สอนในการเตรียมการใช้สื่อการสอนหลากหลายรูปแบบครูไม่สามารถเตรียมการได้เพราะครูไม่มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวยังมีหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนอีกมาก ซึ่งส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้สไลด์และหนังสือที่มีอยู่ในโรงเรียน สื่อที่มีอยู่แล้วและสะดวกต่อการใช้และดีที่สุด คือ แผ่นใส สไลด์ หนังสือ เอกสารประกอบการบรรยาย และควรให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงมากที่สุดจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยการสังเกตจะทำให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยสามารถนำไปตั้งข้อสมมติฐาน หาเหตุผล วิเคราะห์ข้อ มูลได้ดี และมีการเปรียบเทียบได้ชัดเจน ดีกว่าการเห็นภาพนิ่งหรือเพียงคำบรรยายหรืออภิปรายทำให้ผู้เรียนประวัติศาสตร์ศิลป์สามารถคิดวิเคราะห์ ควรสอนโดยการเชื่อมโยงแนวความคิดของคนรุ่นก่อนกับคนในยุคปัจจุบันถึงการพัฒนารูปแบบทางศิลปกรรมด้านต่างๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ควรมีการประเมินผลก่อนเรียน ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดของโรงเรียนหรือหอสมุดแห่งชาติ จากอินเทอร์เน็ต จากรายการโทรทัศน์ เน้นให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำ ให้นักเรียนค้นคว้าตามหัวข้อและจัดทำเป็นภาพนิ่งหรือวีดิทัศน์ วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นวิชาที่นักเรียนไทยทุกคนควรได้ศึกษา และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมนี้ไว้ และควรให้จัดไว้ในหลักสูตรเหมือนวิชาพุทธศาสนาที่ทุกคนต้องเรียน

สื่อประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาศึกษาเรียนรู้จะให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับคุณวุฒิของครู อุปกรณ์การสอน คำบรรยาย ควรมีให้พร้อมหรือครบตามหลักสูตรเป็นสำคัญ การใช้สื่อทุกรูปแบบไม่ว่าแบบใดก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียทุกตัว แต่สิ่งที่สื่อขาดไปก็

คือ ควรให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาและสัมผัสกับของจริง เช่น ไปทัศนศึกษา จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ในการนำสื่อมาประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ควรใช้สื่อแบบผสมผสาน หลากๆประเภทจะดีที่สุด สื่อทุกสื่อถ้าผลิตอย่างดีจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนควรให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การใช้สื่อการสอนให้ได้ผลดีขึ้น อยู่กับประสิทธิภาพของสื่อว่าเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติและคุณภาพตรงกับเนื้อหาวิชาและสามารถสื่อความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพียงใด การใช้ตำราเรียนเป็นการสร้างผลในมุมมองควรเน้นการเห็นและการรับรู้ในขณะที่สอนมากกว่า ควรคำนึงถึงว่าสื่อเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้วิธีสอนสบายขึ้นแต่สื่อไม่สามารถนำมาแทนครูและไม่ใช่ว่าความรู้ที่แท้จริง หน่วยงานควรให้การสนับสนุนและพัฒนา สื่อการสอนให้ทันสมัย ปัจจุบันยังขาดแคลนสื่อประเภทหนังสือหรือตำราทางประวัติศาสตร์ศิลป์ อยู่มาก ตำราหรือเอกสารที่นำมาใช้ควรได้รับการตรวจสอบหรือมีข้อมูลตรงกัน ผู้บริหารควรให้ความเข้าใจในการนำสื่อใหม่มาใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม และอินเทอร์เน็ต มาใช้ในหมวดวิชาศิลปศึกษา ซึ่งสื่อเก่าและสื่อใหม่เป็นสื่อที่ดีมากและนำมาใช้ในการสอน.วิชาที่ให้ความรู้จะช่วยผ่อนคลายการเรียนได้โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง และให้เด็กได้มีโอกาสอภิปรายและซักถามและครูมีส่วนในการสรุป

ตอนที่ 3 ผลจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และผู้ผลิตสื่อ แจกแจงความดีในรูปความเรียงจากมากไปหาน้อย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ เกี่ยวกับวิธีสอนและการใช้สื่อการสอน

วิธีสอน

1. ท่านมีวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับอุดมศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดความคิดที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป
  - ศึกษานอกสถานที่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นของจริง และสามารถนำมาอธิบายได้ชัดเจน (4)
  - การดำเนินการสอนจะต้องมีครูคอยให้คำแนะนำ (3)
  - มีสไลด์ประกอบการบรรยาย (3)
  - มีเอกสารประกอบการบรรยาย (2)
  - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็น (2)

- พยายามเชื่อมโยงสิ่งที่ใกล้ตัวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และเชื่อมโยงกับสิ่งปัจจุบันกับสิ่งที่ผ่านเลยไปแล้ว โดยสอนให้ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด (2)
- ถักดอกแบบอย่างศิลปะในแต่ละยุค เพื่อเสริมความเข้าใจและเพิ่มทักษะศิลปะในเรื่องฝีมือ (1)

2. ท่านคิดว่าการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะมีแนวทางการสอนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้โดยง่าย

- ให้เนื้อหาโดยรวมของเรื่องที่จะสอนก่อนทำการสอน (3)
- ฉายสไลด์พร้อมอธิบาย (2)
- สื่อที่ใช่ประกอบการสอนจะต้องชัดเจน (2)
- สอนตามลำดับสมัย (2)
- ศึกษาเอกสารสถานที่ (2)
- สอนเหตุการณ์ปัจจุบันให้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในอดีตได้ (2)
- โดยการลำดับเหตุการณ์จากหายๆ มาหาส่วนละเอียด (1)
- ผู้สอนจะต้องจริงใจที่อยากจะสอน กระตือรือร้นที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียน (1)

3. ท่านคิดว่าการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

- หารายละเอียด แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ เปรียบเทียบ แล้ววิวัฒนาการดูว่าใครคิดเห็นอะไร และอย่างไร (4)
- รูปภาพ ถาม เปรียบเทียบ สร้างอารมณ์ความสนุกสนาน สังกศ (1)
- เสริมเรื่องความเข้าใจ ซึ่ให้เห็นถึงความงามของศิลปะในแต่ละยุคตั้งคำถามให้ทุกคนมีส่วนร่วมกับครูมากขึ้น ค้นคว้า หาข้อสรุปและช่วยกันอธิบาย (1)
- ให้ความรู้ในเรื่อง What, Where, When, Why, How ได้ชัดเจนความคิดจะเกิดขึ้นเอง (1)

สื่อการสอน

1. ในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม(Multimedia), ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อใหม่เหล่านี้จะนำมาใช้สอนในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากน้อยเพียงใด

- ช่วยได้มาก (6)

- ช่วยได้มากแต่ทำได้ไม่ทุกคาบ เนื่องจากมีเวลาน้อย (3)
- สื่อที่นำมาใช้จะต้องชัดเจน (3)
- การนำสื่อมาใช้อย่างเดียวน่าจะไม่พอสื่อการสอนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครู (3)
- ช่วยได้มากแต่ครูจะต้องมีความกระตือรือร้นที่จะนำสื่อมาใช้ (2)
- ต้องปลูกฝังความต้องการ(need)ในใจของผู้เรียนก่อนนำสื่อมาใช้ (1)
- สื่อจะต้องเป็นสื่อที่ใช้ง่ายและให้ความรู้กว้าง จะช่วยได้มากแต่โลกของความเป็น

จริงก็คงลำบาก สภาพเป็นจริงของ (1)

- สังคมจะใช้ได้หรือไม่ แต่ถ้านำมาใช้จะดีมาก (1)

2. ท่านคิดว่าสื่อการสอนที่เคยใช้กันมา เช่น สไลด์ แผ่นภาพโปรงใส วิกิทัศน์ กับสื่อการสอนในเทคโนโลยีใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม ระบบอินเตอร์เน็ต สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกันอย่างไร

- การใช้สื่อให้สัมฤทธิ์ผลขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอน ครูจะต้องเป็นผู้ใช้สื่อและสื่อต้องเป็นเครื่องมือของครู (4)

- สื่อเก่าและสื่อใหม่ไม่ให้เกิดผลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะเป็นผู้ใช้และวิธีการใช้สื่อของตัวเอง (4)

- ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน และนักเรียนจะขาดความรู้บางส่วนและได้ความรู้บางส่วน เช่น ได้ความรู้แต่ขาดสุนทรียภาพ ความซาบซึ้ง คุณธรรม จริยธรรม (2)

- ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน มีความน่าสนใจเมื่อเราต้องการเน้นบางส่วน (1)

- การสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นเรื่องของทัศนศิลป์ สไลด์ยังเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่ยังใช้ได้ดี แต่ตัวสไลด์จะต้องทันต่อความเคลื่อนไหวทันต่อข้อมูลใหม่ๆ (1)

3. สื่อที่ท่านใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง และท่านมีสื่อเทคโนโลยีใหม่ทางการศึกษาอะไรบ้าง

- สไลด์ (7)
- วิกิทัศน์ (5)
- หนังสือศิลปะ (3)
- แผ่นใส (2)
- คอมพิวเตอร์ (2)
- การคัดลอกงานศิลปะ (1)
- ภาพถ่ายขนาดใหญ่ (1)
- ภาพวาด(drawing) (1)

- แผ่นดิสก์(disk) (1)
  - แผ่นซีดีรอม (CD-Rom) (1)
  - อินเทอร์เน็ต (1)
4. ทานสนใจสื่อทางเทคโนโลยีใหม่ทางการศึกษามากน้อยเพียงใด
- สนใจมากที่สุด (7)
  - สนใจที่จะทำอยู่แล้วแต่ขาดงบประมาณและไม่มีเวลาเพียงพอ (4)
  - สนใจ และควรจะมีผู้ชำนาญในการผลิตสื่อทางศิลปะโดยเฉพาะ (1)

สรุปผลการสัมภาษณ์ วิธีสอนและการใช้สื่อการสอน

วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะระดับอุดมศึกษาที่ทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจและเกิดความคิดที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป ควรพาผู้เรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นของจริงและได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำมาอธิบายได้ชัดเจน ส่วนในการดำเนินการสอนการใช้สื่อประกอบการสอนจะต้องมีครูคอยให้คำแนะนำ สื่อที่นำมาใช้ส่วนใหญ่เป็นสไลด์เพราะสไลด์ยังเป็นสื่อพื้นฐานที่ยังใช้ได้ดี และมีเอกสารประกอบการบรรยาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย และแสดงความคิดเห็น วิธีสอนประวัติศาสตร์ศิลปะที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจควรสอนเชื่อมโยงจากสิ่งที่ใกล้ตัวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และเชื่อมโยงกับสิ่งปัจจุบันกับสิ่งที่ผ่านเลยไปแล้ว โดยสอนให้ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด การคัดลอกแบบอย่างศิลปะในแต่ละยุคจะช่วยเสริมความเข้าใจและยังเพิ่มทักษะทางด้านศิลปะในเรื่องฝีมือได้

การสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะมีแนวทางการสอนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้โดยง่าย ควรให้เนื้อหาโดยรวมของเรื่องหรือความคิดรวบยอดของเรื่องที่จะสอนก่อนทำการสอน การสอนตามลำดับสมัย การสอนเหตุการณ์ปัจจุบันให้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในอดีตได้ การสอนโดยลำดับเหตุการณ์จากหายๆ มาหาส่วนละเอียด การสอนผู้สอนจะต้องจริงใจที่อยากจะสอน มีความกระตือรือร้นที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียน สื่อที่ใช้ประกอบการสอน เช่น การฉายสไลด์พร้อมอธิบาย การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ และสื่อที่ใช้ประกอบการสอนจะต้องมีความชัดเจน

ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ควรให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เปรียบเทียบ แล้ววิวัฒนาการคว่าได้ข้อคิดเห็นอะไร และอย่างไร รูปภาพ ถาม เปรียบเทียบ สร้างอารมณ์ความรู้สึกสนาน สังเกต เสริมเรื่องความเข้าใจ ซึ่งให้เห็นถึงความงามของศิลปะในแต่ละยุค ตั้งคำถามให้ทุกคนมีส่วนร่วมกับครู

มากขึ้น คนคว่า หาข้อสรุป ช่วยกันอธิบาย ให้ความรู้ในเรื่อง What, Where, When, Why, How ได้ชัดเจน ความคิดจะเกิดขึ้นเอง

ในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม(Multimedia) ระบบอินเทอร์เน็ต สื่อใหม่เหล่านี้จะนำมาใช้สอนในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากน้อยต่างกัน คือ สื่อใหม่จะช่วยได้มาก แต่การนำมาใช้มี ปัญหาหลายประการคือ การใช้สื่อใหม่ทำได้ไม่ทุกคาบเนื่องจากมีเวลาน้อย สื่อที่นำมาใช้จะต้องชัดเจน การนำสื่อมาใช้อย่างเฉียวไม่พอสื่อการสอนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครูด้วย และครูจะต้องมีความกระตือรือร้นที่จะนำสื่อมาใช้และต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนต้องปลูกฝังความต้องการ(need)ในใจของผู้เรียนก่อนนำสื่อมาใช้สื่อ จะต้องเป็นสื่อที่ใช้ง่ายและให้ความรู้กว้างจะช่วยได้มาก แต่โลกของความเป็นจริงก็คงลำบาก สภาพเป็นจริงของสังคมจะใช้ได้หรือไม่ แ่ด้นำมาใช้จะดีมาก

สื่อการสอนที่เคยใช้กันมาก เช่น สไลด์ แผ่นภาพโปรงใส วิทยุทัศน์ กับสื่อการสอนในเทคโนโลยีใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม ระบบอินเทอร์เน็ต สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกัน คือ การใช้สื่อให้สัมฤทธิ์ผลขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอน ครูจะต้องเป็นผู้ใช้สื่อและสื่อต้องเป็นเครื่องมือของครู สื่อเก่าและสื่อใหม่มีผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะเป็นผู้ใช้และวิธีการใช้สื่อของตัวเอง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้มีทั้งแตกต่างและไม่แตกต่าง ผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน คือ นักเรียนจะขาดความรู้บางส่วนและได้ความรู้บางส่วน เช่น ได้ความรู้แต่ขาดสุนทรียภาพ ขาดความซาบซึ้ง ขาดคุณธรรม ขาดจริยธรรม ให้ความน่าสนใจเมื่อเราต้องการเน้นบางส่วน สื่อที่นำมาใช้ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์เป็นเรื่องของทัศนศิลป์ คิดว่า สไลด์ยังเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่ยังใช้ได้ดี แต่ตัวสไลด์จะต้องทันต่อความเคลื่อนไหว ทันต่อข้อมูลใหม่ๆ

สื่อที่ใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ในปัจจุบันเป็นสื่อที่มีอยู่โดยทั่วไป คือ สไลด์ วิทยุทัศน์ หนังสือศิลปะ แผ่นใส คอมพิวเตอร์ ภาพที่คัดลอกจากงานศิลปะ ภาพถ่ายขนาดใหญ่ และภาพวาด(drawing) และสื่อใหม่ ที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ก็มี แผ่นดิสก์(disk) แผ่นซีดีรอม (CD-Rom) และอินเทอร์เน็ต

สื่อทางเทคโนโลยีใหม่ทางการศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจมากที่สุด แต่มีปัญหาเรื่องงบประมาณ และไม่มีเวลาเพียงพอ และเสนอแนะว่าควรจะมีผู้ชำนาญในการผลิตสื่อทางศิลปะโดยเฉพาะ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ผลิตสื่อ แจกแจงความดีในรูปความสำเร็จจากมากไปหาน้อย

1. การผลิตสื่อทางด้านวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันมีการผลิตสื่อประเภทใดบ้าง และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะผลิตสื่อประเภทใด และควรจะมีการส่งเสริมผลิตสื่อประเภทใดเพิ่มเติม

- ในปัจจุบันยังนิยมผลิตสื่อประเภทสไลด์ วิกิทัศน์ หนังสือ เอกสาร ภาพยนตร์ สารคดี สไลด์มัลติวิชั่น (8)
- ในอนาคตมีแนวโน้มจะมีการผลิตสื่อใหม่มากขึ้นเช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม และทางอินเทอร์เน็ต ให้มีมากขึ้น (5)
- ควรจะมีการส่งเสริมการผลิตสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม และสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพราะสื่อพวกนี้ส่งเสริมและตอบสนองในการเรียนได้มีประสิทธิภาพ ให้ความรู้ได้เร็วและใช้เวลาน้อย น่าสนใจ (5)
- ปัจจุบันสื่อทางอินเทอร์เน็ตที่สามารถค้นได้ คือ พิพิธภัณฑ์สถานที่พิมาย จังหวัดนครราชสีมา พิพิธภัณฑ์สวรรคตราชวาทย์ จังหวัดสุโขทัย เป็นระบบมัลติมีเดียที่พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (1)
- ควรส่งเสริมสื่อทางสามมิติที่ออกมาในรูปของ “พิพิธภัณฑ์ศิลปะเพื่อการศึกษา” ในโรงเรียน หรือหุ่นจำลองให้มากขึ้น (1)

2. ในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีใหม่เหล่านี้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม(Multimedia) การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ท่านคิดว่าสื่อใหม่เหล่านี้จะนำมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากน้อยเพียงใด

- ช่วยได้มาก แต่จะใช้เวลามาก เพราะในเวลาสอนมีข้อจำกัดเรื่องเวลาเรียน (2)
- ช่วยได้มาก แต่ต้องมีการวางแผนที่ดี ในการสร้างข้อมูลในการผลิตสื่อ และต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมแก่ผู้เรียนและการนำมาใช้ (2)
- ช่วยได้มาก เพราะมีความเห็นว่านักเรียนระดับมัธยมปลายได้รับรู้เรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์มาพอสมควรไม่ใช่เป็นเรื่องยาก (1)
- ช่วยได้มาก แต่มีข้อจำกัดคือ มีผู้ใช้เป็นเฉพาะบางกลุ่มที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ควรคำนึงถึงระดับท้องถิ่นด้วย (1)
- สื่อประสม และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถนำมาใช้สอนในวิชานี้ได้ แต่การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตคงเป็นไปได้ยาก (1)

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำสื่อใหม่เหล่านี้มาใช้ เพราะเด็กไทยยังขาดความรับผิดชอบตนเอง การใช้สื่อจำเป็นจะต้องให้เด็กใกล้ชิดตัวครูเพราะสามารถสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้งให้แก่ผู้เรียนได้ดี (1)

3. ท่านคิดว่าสื่อการสอนที่เคยใช้สอนกันมาเช่น สไลด์ แผ่นใส วิทยุทัศน์ กับสื่อการสอนในเทคโนโลยีใหม่เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกันอย่างไร

- ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันแน่นอนเพราะสื่อใหม่จะดีกว่า แต่จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและครูจะต้องคอยสรุปชี้แนะอยู่เสมอ (3)

- ผลสัมฤทธิ์คงไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเป็นเรื่องของวิธีการเรียนการสอน ความรับผิดชอบของตัวผู้เรียนเอง และผู้เรียนจะต้องเข้าใจในการใช้เครื่องมือ(ในส่วนที่ต้องไปค้นคว้าเอง) (2)

- ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน แต่ยังคงคิดว่าสไลด์เป็นสื่อที่ยังใช้ได้ดีกว่า แต่ต้องชัดเจน (2)

- ผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน การฉายวิทยุทัศน์ สื่อประสม หรือสื่อการเรียนการสอน จะจำกัดเรื่องเวลา จะใช้เวลามาก เด็กสนใจแต่ช่วงแรกๆ ถ้าขาดการนำเสนอที่ดีสื่อเหล่านี้ก็ไม่บรรลุผล (1)

4. สื่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันมีความเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ามากขึ้นเพียงไร

- สื่อโดยทั่วไปทางประวัติศาสตร์ศิลป์ยังมีน้อยมาก (6)

- สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์มีมาก แต่ข้อมูลส่วนใหญ่จะถูกคัดทอนลงขาดความชัดเจนของเนื้อหา (5)

5. ท่านมีแนวความคิดเห็นที่จะผลิตสื่ออะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปอีกบ้าง

- ถ้ามีเวลาคิดว่าจะผลิตคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม (5)

- ผลิตสไลด์ ตำราหรือหนังสือ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น (3)

- ปัจจุบันยังคงผลิต สไลด์ สไลด์มัลติวิชชั่น วิทยุทัศน์ เอกสาร หนังสือ แผ่นพับ (2)

- ควรจะมีคอมพิวเตอร์ที่เป็นมัลติมีเดียแนะนำประวัติศาสตร์หรือการต้อนรับผู้เข้าชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์ (1)

- ผลิตสื่อสามมิติในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ในโรงเรียนและท้องถิ่น (1)

6. ท่านมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการผลิตสื่ออย่างไรบ้าง เช่น งบประมาณ การได้รับความสนับสนุน (กรุณายกตัวอย่าง)
- หน่วยงานสนับสนุนแต่ขาดงบประมาณ และไม่มีเวลาพอที่จะผลิต (5)
  - ขาดบุคลากรหรือนักการศึกษาที่มีความรู้ทางการผลิตสื่อ และอุปกรณ์การผลิตมีราคาแพง ใช้เวลาผลิตค่อนข้างมาก ใช้งบมาก ขาดการสนับสนุน (3)
  - ปัญหาคือ ขาดมโนทัศน์ ของการสอนและการผลิตสื่อมาใช้ยังไม่ชัดเจน ทำให้การเรียนการสอนไม่ชัดเจนเท่าที่ควร (1)

สรุปผลการสัมภาษณ์

การผลิตสื่อทางด้านวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันมีการผลิตสื่อที่ยังคงนิยมผลิตคือ สื่อประเภทสไลด์ ภาพยนตร์สารคดี และสไลด์มัลติวิชั่น ในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะมีการผลิตสื่อใหม่มากขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม และทางอินเทอร์เน็ต ให้มีมากขึ้น และควรจะมีการส่งเสริมการผลิตสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม และสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพราะสื่อพวกนี้ส่งเสริมและตอบสนองในการเรียน ได้ดีมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้ได้เร็วและใช้เวลาน้อย น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันสื่อทางอินเทอร์เน็ตที่สามารถค้นได้ คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พิพิธภัณฑ์สวรรค วรรณายก จังหวัดสุโขทัย เป็นคอมพิวเตอร์ระบบมัลติมีเดียที่พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระ นครศรีอยุธยา และควรส่งเสริมสื่อทางด้านสามมิติที่ออกมาในรูปของ “พิพิธภัณฑ์ศิลปะเพื่อการศึกษา” ในโรงเรียน หรือหุ่นจำลองให้มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม(Multimedia) การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต สื่อใหม่เหล่านี้จะนำมาใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มาก แต่จะใช้เวลาเพราะในเวลา สอนมีข้อจำกัดเรื่องเวลาเรียน ต้องมีการวางแผนที่ดี ในการสร้างข้อมูลในการผลิตสื่อและต้อง พิจารณาถึงความเหมาะสมแก่ผู้เรียนและการนำมาใช้ และมีความเห็นว่านักเรียนระดับมัธยมปลาย ได้รับรู้เรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์มาพอสมควรจึงไม่ใช่เป็นเรื่องยาก แต่มีข้อจำกัดคือ มีผู้ใช้เป็น เฉพาะบางกลุ่มที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ควรคำนึงถึงระดับท้องถิ่นด้วย และมีความเห็นว่าสื่อประเภทสื่อประสม(Multimedia) และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถนำมาใช้สอน ในวิชานี้ได้ แต่การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตคงเป็นไปได้ยาก และมีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยอย่าง ชัดเจนที่จะนำสื่อใหม่เหล่านี้มาใช้ เหตุผลมีความคิดเห็นว่าเด็กไทยยังขาดความรับผิดชอบต่อการ ใช้สื่อจำเป็นจะต้องให้เด็กใกล้ชิดตัวครูเพราะสามารถสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้งให้แก่ผู้ เรียนได้ดี

สื่อการสอนที่เคยใช้สอนกันมาเช่น สไลด์ แผ่นใส วีดิทัศน์ กับสื่อการสอนในเทคโนโลยีใหม่เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อประสม การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลทั้งที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน คือ ผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน คือ มีความคิดเห็นว่า สื่อใหม่จะดีกว่า แต่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและครูจะต้องคอยสรุปชี้แนะอยู่เสมอ แต่ยังคงคิดว่าสไลด์เป็นสื่อที่ยังใช้ได้ดีกว่า แต่ภาพต้องชัดเจน และที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจะเป็นเรื่องของวิธีการเรียนการสอน ความรับผิดชอบของตัวผู้เรียนเอง และผู้เรียนจะต้องเข้าใจในการใช้เครื่องมือ(ในส่วนตัวที่ต้องไปค้นคว้าเอง) และผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกัน คือ การฉวยฉิวทัศน์ การใช้สื่อประสม หรือสื่อใหม่ จะมีปัญหาในเรื่องของเวลา เวลาเรียนจะมีจำกัดมากการใช้สื่อเหล่านี้จะใช้เวลามาก เด็กจะสนใจแค่ช่วงแรกๆ และถ้าขาดการนำเสนอที่ดีสื่อเหล่านี้ก็ไม่บรรลุผล และสื่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันโดยทั่วไปทางประวัติศาสตร์ศิลปะยังมีน้อยมาก สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ทางประวัติศาสตร์ศิลปะมีมาก แต่ข้อมูลส่วนใหญ่จะถูกตัดทอนลงขาดความชัดเจนของเนื้อหา ผู้ผลิตสื่อกล่าวว่าถ้ามีเวลาคิดว่าสนใจที่อยากจะผลิตสื่อทางคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม ผลิตสไลด์ ตำราหรือหนังสือ ให้ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่โดยสภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่มีเวลาเพียงพอที่จะผลิตสื่อ ในปัจจุบันยังคงผลิตสไลด์ สไลด์มัลติวิชั่น วีดิทัศน์ เอกสาร หนังสือ แผ่นพับ ตามลำดับ และแนะนำว่าควรจะมีคอมพิวเตอร์ที่เป็นระบบมัลติมีเดียในการแนะนำประวัติศาสตร์หรือการต้อนรับผู้เข้าชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และผลิตสื่อด้านสามมิติในรูปของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ในโรงเรียนและท้องถิ่น ในการผลิตสื่อมีหน่วยงานสนับสนุนแต่ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรหรือนักการศิลปะที่มีความรู้ทางการผลิตสื่อและอุปกรณ์ และตัวผู้สอนไม่มีเวลาพอที่จะผลิต ในการผลิตสื่อจะใช้งบประมาณมาก เครื่องมือการผลิตสื่อมีราคาแพง ใช้เวลาผลิตค่อนข้างมาก และปัญหาที่สำคัญคือ ขาดมนทัศน์ ของการสอนและการผลิตสื่อมาใช้ยังไม่ชัดเจน ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ทำให้การเรียนการสอนไม่ชัดเจนเท่าที่ควร